

X kommun

Beslut för förskola

efter tillsyn i X kommun

Skolinspektionens beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) X kommun att senast den **ddmmååå** vidta åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas för Skolinspektionen.

Nedan redovisas förslag på åtgärder. I de fall det är möjligt får bristen avhjälpas på annat sätt.

Styrning och utveckling av utbildningen

Skolinspektionen konstaterar att X kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Huvudmannen följer upp resultat inom utbildningen i förhållande till de nationella målen, och dokumenterar denna uppföljning. (1 kap. 9 §, 4 kap. 3 och 6 §§ skollagen; Lpfö 98, 2 Mål och riktlinjer, 2.1 Normer och värden, 2.2 Utveckling och lärande)
- Utifrån en analys av det som framkommer i uppföljningen beslutar huvudmannen om nödvändiga utvecklingsåtgärder, och dokumenterar de beslutade åtgärderna. (1 kap. 9 §, 4 kap. 3 och 6 §§ skollagen)
- Huvudmannen planerar för genomförandet av utvecklingsåtgärder och genomför dessa. Planeringen och åtgärderna dokumenteras. (1 kap. 9 §, 4 kap. 3 och 6-7 §§ skollagen)

Åtgärder

- Se till att följa upp och dokumentera resultatet av samtliga förskolors arbete med att utbildningen som helhet ska vara inriktad mot de nationella målen.
- Se till att de uppgifter som framkommer vid uppföljningen analyseras och att det utifrån den analysen fattas beslut om nödvändiga utvecklingsåtgärder och att detta arbete dokumenteras.
- Se till planera för och genomföra de beslutade utvecklingsåtgärderna och att även detta arbete dokumenteras.

Ytterligare brist

Skolinspektionen konstaterar att X kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Det pedagogiska arbetet vid en förskole- eller skolenhet ska ledas och samordnas av en rektor (2 kap. 9 § skollagen).

Åtgärder

- Se till att det bara finns en rektor vid varje enskild förskoleenhet.

Bedömning

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i huvudmannens systematiska kvalitetsarbete eftersom uppföljningen av förskolornas verksamhet inte omfattar alla de nationella mål för verksamheten som anges i skollagen och läroplanen. Att inte samtliga nationella mål ingår i uppföljningen medför att de beslut om utvecklingsåtgärder som fattats för verksamheterna utgår från ett informationsunderlag som inte omfattar alla verksamhetens resultat. Huvudmannen behöver också se till att det inte finns någon förskoleenhet som leds av fler än en rektor.

Föreläggande

Styrning och utveckling av utbildningen

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i X kommuns systematiska kvalitetsarbete. Utredningen visar att huvudmannen inte följer upp att utbildningen som helhet inriktas mot de nationella målen i skollagen och läroplanen. Huvudmannens dokumenterade systematiska kvalitetsarbete saknar till exempel uppföljning och analys av barnens utveckling och lärande på samtliga förskoleenheter. Kvalitetsarbetet saknar också en utvärdering av hur förskolorna tillgodosett barnens möjligheter att utvecklas och lära i enlighet med läroplanens mål och intentioner. Kvalitetsarbetet innehåller inte heller uppgifter om barns delaktighet och inflytande i dokumentation och utvärderingar, vad och hur barn har möjlighet att påverka och hur deras perspektiv, utforskande, frågor och idéer tas till vara. Kvalitetsarbetet saknar också uppgifter om föräldrars inflytande i utvärderingar, vad och hur de har möjlighet att påverka samt hur deras perspektiv tas till vara. I den metod för uppföljning som tillämpas i verksamheten har vissa av huvudmannen fastslagna mål delats upp i fyra delområden som vart och ett följs upp var fjärde år. I den mån det varje år genomförs en uppföljning av verksamhetens resultat omfattar denna således endast vissa av de mål som huvudmannen satt upp för verksamheten. De beslut om utvecklingsåtgärder som fattats för verksamheten baseras således på ett informationsunderlag som inte inkluderar hela verksamhetens resultat. Ett bristfälligt kvalitetsarbete medför en risk för att huvudmannen inte identifierar utvecklingsbehov som kan finnas i verksamheten.

I skollagen anges att varje huvudman inom skolväsendet ska på huvudmannanivå systematiskt och kontinuerligt planera, följa upp och utveckla utbildningen. Sådan planering, uppföljning och utveckling av utbildningen ska genomföras även på förskolenivå. Inriktningen på det systematiska kvalitetsarbetet ska vara att de mål som finns för utbildningen i skollagen och i andra föreskrifter (nationella mål) uppfylls. Det systematiska kvalitetsarbetet ska dokumenteras.

Av förarbetena till skollagen (prop. 2009/10:165 s. 306) framgår att huvudmannen har det yttersta ansvaret för genomförandet av utbildningen vilket ger huvudmannen en central roll när det gäller att bedriva ett kvalitetsarbete som ska garantera kvalitet och likvärdighet. Kvalitetsarbete ska bygga på de uppgifter som kommer fram i verksamheternas kvalitetsarbete och på andra uppgifter som är väsentliga för uppföljningen och utvecklingen.

I läroplan för förskolan (SKOLFS 2018:50 som trädde i kraft den 1 juli 2019), 2.6, anges bland annat att syftet med utvärdering är att få kunskap om hur förskolans kvalitet, det vill säga verksamhetens organisation, innehåll och genomförande kan utvecklas så att varje barn ges bästa möjliga förutsättningar för utveckling och lärande. Det handlar ytterst om att utveckla bättre arbetsprocesser, kunna bedöma om arbetet sker i enlighet med målen och undersöka vilka åtgärder som behöver vidtas för att förbättra förutsättningarna för barn att leka, lära, utvecklas, känna sig trygga och ha roligt i förskolan. Det är analyserna av utvärderingens resultat som pekar ut väsentliga utvecklingsområden. All form av utvärdering ska utgå från ett tydligt barnperspektiv. Barn och föräldrar ska vara delaktiga i utvärdering och deras röster ska lyftas fram.

Enligt Skolverkets allmänna råd om systematiskt kvalitetsarbete för skolväsendet (SKOLFS 2012:98) innebär systematiskt och kontinuerligt, att arbetet ska bedrivas strukturerat och uthålligt med fokus på en långsiktig utveckling. Varje huvudman och varje skolenhet måste därför hitta sina former och rutiner för kvalitetsarbetet. Utgångspunkten är alltid densamma, att identifiera utvecklingsområden för ökad måluppfyllelse i förhållande till de nationella målen. Huvudmannen behöver därför klargöra hur detta arbete ska bedrivas.

Skolinspektionens utredning visar att huvudmannen inte följer upp och dokumenterar att utbildningen som helhet inriktas mot de nationella målen. I den information om verksamheten som huvudmannen inkommit med inför Skolinspektionens tillsynsbesök anges att kommunens senast dokumenterade systematiska kvalitetsarbete utgörs av dokumentet "Bokslutsrapport, X åååå". Av dokumentet framgår att huvudmannen följer upp andelen årsarbetare i kommunens förskolor som har en pedagogisk högskoleexamen. I avsnittet X "Verksamhetsberättelse", anges vidare att matematiklyftet för förskolan som pågått under ett läsår har väckt lusten, gett inspiration och kunskapen att arbeta med matematik med barnen. Vidare framgår att det genomförts insatser för att stärka förskolornas arbete med miljöfrågor, digitalisering och hållbar utveckling. Under avsnittet X, "Inför kommande år", anges också att det systematiska kvalitetsarbetet med en gemensam ledningsdeklaration för förskola och skola fortsätter, att en marknadsföringsplan för förskola och skolor behöver uppdateras för att kommunen ska få behöriga och legitimerade lärare och förskollärare att söka sig till kommunen samt att ett prioriterat område är att få till ett beslut om att samordna förskolorna i X till en stor förskola med tanke på lokalernas dåliga skick. Bokslutsrapporten saknar andra uppgifter om på vilket sätt förskolornas verksamhet följts upp och analyserats av huvudmannen. Inför tillsynsbesöket har huvudmannen även inkommit med andra dokument som har anknytning till huvudmannens systematiska kvalitetsarbete, som till exempel "Ledningsdeklaration för X förskola åå/åå" och tillhörande bilagor. Av dessa dokument framgår att det vid vissa förskolor, men inte alla, genomförts en uppföljning och analys avseende vissa, men inte alla, av de nationella målen. En rektor uppger vid intervju att förskolornas systematiska kvalitetsarbete genomförs så att en fjärdedel av de mål som huvudmannen satt för verksamheten följs upp per år och att samtliga mål därmed följs upp under en period om fyra år. En rektor säger också att uppföljningen genomförs på så sätt att pedagogerna vid förskolorna genomför självskattningar som förskolecheferna sedan sammanställer. En rektor säger också att samtliga mål i

läroplanen följs upp av personalen vid varje enhet men att huvudmannen inte nås av den uppföljningen. Utbildningschefen i X kommun uppger vid intervju att förskolornas verksamhet följs upp genom personalens självskattningar och rektorernas analys. Utbildningschefen uppger också att arbetet med uppföljning ser olika ut mellan förskoleenheterna. Vid intervju med ledamöter i X kommuns utbildningsutskott säger en av dem att det kommer att komma en uppföljning av läroplansmålen för förskolan.

Motivering till föreläggande som ingripande

Då X kommun inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten, föreligger skäl att förelägga X kommun att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Ytterligare brist

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i X kommun när det gäller att det pedagogiska arbetet vid en skolenhet ska ledas och samordnas av en rektor. Skolinspektionens utredning visar att två personer har anställning som rektor vid en av kommunens förskoleenheter. När det finns fler än en rektor för en skolenhet finns det en risk för att det blir otydligt för alla berörda vem som har ansvaret för ledningen och samordningen av det pedagogiska arbetet.

I skollagen anges att det pedagogiska arbetet vid en förskole- eller skolenhet ska ledas och samordnas av en rektor. Rektorn ska särskilt verka för att utbildningen utvecklas. Rektorn ska benämnas på detta sätt. Benämningen ska förbehållas den som har en anställning som rektor. En ställföreträdare får utses för en rektor.

I förarbetena till skollagen (prop. 2009/10:165 s. 250) anges bland annat följande. Det är av yttersta vikt att det i skollagen tydligt slås fast vem som har ledningsansvaret för de verksamheter som regleras i skollag, läroplaner och övriga författningar. En skola är ofta detsamma som en skolenhet, men behöver inte nödvändigtvis vara det. I till exempel glesbygdskommuner kan det många gånger vara naturligt att en rektor har ansvar för flera skolenheter. Det väsentliga är att ledningen av den enskilda skolan klart åvilar en rektor. Det ska vara tydligt för skolans personal, elever och elevernas föräldrar, vem som har ansvaret för ledningen och samordningen av det pedagogiska arbetet, liksom för verksamhetens inre organisation och vad detta ansvar innebär. En elev ska aldrig kunna ha mer än en rektor.

Skolinspektionens utredning visar att två personer har anställning som rektor på en av kommunens förskoleenheter. Av de aktuella anställningsavtal som kommunen inkommit med till Skolinspektionen framgår att två personer har anställning som rektor på X förskola och att båda dessa anställningar som rektor gäller till den ddmmååå. Vid intervju med de två rektorerna har de bland annat uppgett att de delar ansvaret för grundskola, fritidshem och förskola. Vid intervju med ledamöter i utbildningsutskottet i X kommun har en av dem uppgett att det inte finns två rektorer i X utan att det är så endast under en övergångsperiod då den ena av rektorerna ska tillbaka till sina förskolor efter årsskiftet åååå-åååå.

Motivering till föreläggande som ingripande

Då X kommuns verksamhet inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten finns det skäl att förelägga kommunen att vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Områden där Skolinspektionen inte har funnit brister

Förutsättningar för utbildningen

Det har vid tillsynen inte framkommit annat än att X kommun uppfyller författningarnas krav inom förutsättningar för utbildningen.

På Skolinspektionens vägnar

X

Beslutsfattare
Signerat av: X

X

Föredragande
Signerat av: X

I handläggning av ärendet har även utredare X medverkat.

Allmänt om tillsynen:

Mer om Skolinspektionens tillsyn hittar du på www.skolinspektionen.se

Bilagor

Bilaga 1: Fakta om X kommun

Fakta om X kommun

Skolinspektionen har genomfört tillsyn av X kommun under våren åååå. Detta beslut avser huvudmannens samlade ansvarstagande för utbildningen inom skolformen förskola

X kommun har cirka X invånare.

Utbildningsverksamheten i X kommun är organiserad under utbildningsutskottet. Utbildningsutskottet ansvarar för förskola, grundskola och grundsärskola samt fritidshem. Inom förvaltningen finns verksamhetsområdet barn och utbildning som leds av en utbildningschef.

I kommunen finns X kommunala förskolor och X grundskolor. Enligt kommunens egen verksamhetsredogörelse är antalet barn och elever i kommunens verksamhet cirka X.

Huvudmannskapet för gymnasium, gymnasiesärskola och vuxenutbildning har övertagits av X utbildningsförbund.

Måluppfyllelse

Skolinspektionen har av huvudmannen inte tagit del av någon samlad bild av måluppfyllelse i förskolan. Det finns heller ingen officiell statistik i Skolverkets statistikdatabas.